AVİM Yorum • No: 2022 / 10 • Şubat 2022

YENİ AVRUPA PARLAMENTOSU BAŞKANI VE AVRUPA'NIN ÖZGÜRLÜK DEĞERLERİ

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

11 Ocak 2022 tarihinde, Avrupa Parlamentosu (AP) Başkanı David Sassoli bağışıklık sistemindeki rahatsızlık nedeniyle 65 yaşında hayatını kaybetmiştir. David Sassoli, İtalyada ve Avrupa Birliği (AB) bünyesinde görevde bulunduğu süre boyunca AB değerlerine sıkı sıkıya bağlı bir gazeteci ve siyasetçi olarak anılmaktadır[1]. Bu üzücü gelişme sonrasında Avrupa Parlamentosu yeni başkanını seçmek üzere bir araya gelmiştir. Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda düzenlenen oturumda 3 kadın aday AP Başkanlığı için yarışmıştır. APnin en büyük grubu olan Avrupa Halk Partisinin (İng. European Peoples Party EPP) adayı Roberta Metsola, Yeşillerin adayı Alice Kuhnke ve radikal sol adayı Sira Rego başkanlık için yarışan isimlerdir.

Avrupa Parlamentosu Başkanı David Sassolinin vefatı sonrasında, yerine Maltalı bir isim olan Roberta Metsola seçilmiştir. Metsola, APnin üçüncü kadın başkanı olarak görevine başlamıştır. APnin kadın başkanları olması memnuniyetle karşılanmaktadır.

Roberta Metsola, daha önceki iki kadın AP Başkanı gibi hukuk fakültesi mezunudur. Diplomasını Bruges Avrupa Koleji ve Hukuk Fakültesinden almıştır. Kariyeri boyunca Avrupa hukuku, sivil özgürlükler ve yolsuzluklar konuları üzerine çalışmıştır. Sivil özgürlükler üzerine çalışması özellikle dikkat çekmektedir[2]. Çünkü yeni AP Başkanı Metsola kürtaj karşıtlığı ile bilinmektedir. Avrupadaki en hassas insan hakları konularından biri kürtaj hakkına sahip olmaktır.

Özellikle AP tarafından son derece hassas bir konu olarak algılanan kürtaj konusunda, Roberta Metsola, 2015 yılında, Katolik olduğunu vurgulayarak aleyhte oy kullanmıştır[3]. Yapılan eleştirilerde, bugün dünyada önemli bir tartışma konusu olan liberalliğin simgesi haline gelen kürtaj konusunda bu kadar olumsuz, katı görüşü olan ama insan hakları üzerine çalışan hukukçu bir parlamenterin seçilmesinin Avrupa bakımından verdiği mesaj önem taşımaktadır. Hatırlanacağı üzere, 1979-1982 yılları arasında Avrupa Parlamentosu Başkanı olarak seçilmiş Simone Veilin kürtajın serbest hale getirilmesi mücadelesine verdiği katkı liberal AB değerlerine hizmet etmiştir. Bu bağlamda Metsolanın AP Başkanlığına seçilmesi tartışmaların yaşanmasına neden olmuştur. COVID-19 pandemisiyle, yeniden gündeme gelen bir gelişme olarak, kürtajın Polonyadaki kadın hareketleri üzerindeki etkilerinin nasıl olabileceği düşünülmelidir. Polonyada kürtaj yasası

taslağının 28 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girmesi üzerine tartışmalar artmıştır. Buna göre, ülkede bundan sonra kürtaja sadece tecavüz ve ensest ilişki ya da hamileliğin annenin hayatını riske soktuğu durumlarda izin verilecektir[4]. Aslında Polonyada kürtaj 1956da yasal hale getirilmiştir. Kısa süre içinde yaygın olarak kullanılan bir hizmet haline gelmiştir. Ancak sosyalizmin çöküşünden sonra Polonya, bazı istisnalar dışında 1993 yılında kürtajı yasadışı hale getiren yeni bir kürtaj yasası çıkarmıştır[5].

Avrupada durum böyleyken, Türkiyede kürtaj için yasal süre 10 haftadan öncesi için belirlenmiştir[6]. Dolayısıyla Türkiyede kürtaj yasaldır. 1983 yılında yürürlüğe giren 2827 Nolu Nüfus Planlaması Yasası, Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana uygulanan kürtaj üzerindeki yasal kısıtlamayı kaldırmıştır[7]. Türkiyede kürtaj yasal olmasına rağmen, Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Merkezi tarafından yapılan araştırmaya göre, kadın doğum bölümleri bulunan 431 devlet hastanesinden %7,8i isteğe bağlı kürtaj hizmeti verirken %78i tıbbi zorunluluklarda bu hizmeti vermektedir. Devlet hastanelerinden %11,8i kadın doğum bölümleri bulunmasına rağmen kürtaj hizmeti vermediklerini belirtmiştir. İletişime geçilen 431 hastanelerden %1,4ü ise konu ile ilgili bilgi vermemiştir.

Genel olarak kürtaj AB için çok tartışılan bir konu olmasına rağmen, kişisel olarak kürtaja karşı bir AP Başkanı liberal AB değerleri ile bağdaşmamaktadır. İnsan haklarından bahsedildiğinde kürtaj da bu kategoride yerini almaktadır. Elbette herhangi bir sağlık sorununun gözlemlenmediği bir gebelikte ceninin sağlıklı bir birey olarak dünyaya gelme olasılığının sona erdirilmesi en temel insan hakkı olan yaşam hakkının ihlali gibi görünse de gebelik durumunda yaşamı tümüyle değişecek olan kadının da kendi hayatı üzerinde söz söyleme hakkına sahip olduğu gerçeği tartışmanın diğer bir boyutudur[8]. APnin yeni başkanına hoş geldin diyoruz, ama maalesef görüyoruz ki Avrupa değerleri yine din temeline oturtulmakta ve din Avrupa parlamentosunu önemli bir öğesi haline gelmektedir. Yeni AP Başkanı Roberta Metsolanın seçilmesinin ne ölçüde doğru olduğunu zaman gösterecektir ama bu seçim bizim için kuşkulu bir başlangıçtır.

[1] David Sassoli: 65 Yaşında Hayatını Kaybeden AP Başkanı Tutkulu Bir Gazeteci ve Avrupa Yanlısıydı, BBC.com, 11 Ocak 2022, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-59954429.

[2] Avrupa Parlamentosuna Muhafazakâr Kadın Başkan, amerikaninsesi.com, 18 Ocak 2022, https://www.amerikaninsesi.com/a/avrupa-parlamentosu-na-muhafazakar-kadin-baskan/6401441.html.

[3] Claire Pierson, The European Parliaments new anti-abortion president is a wake-up call on human rights, CNN, 24 Ocak 2022, https://edition.cnn.com/2022/01/24/opinions/european-parliament-anti-abortion-president-pierson/index.html

.

[4] Polonyada Kürtaj Yasağı Protestoları, bbc.com, 30 Ocak 2021, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55839716.

[5] Selen Eşençay, When COVID-19 Becomes a Political Ally: Polands Law on Abortion, lse.ac.uk, 24 Haziran 2020, https://blogs.lse.ac.uk/gender/2020/06/24/when-covid-19-becomes-a-political-ally-polands-law-on-abortion/.

[6] Kürtaj, drcemilkaya.com, 4 Nisan 2017, http://www.drcemilkaya.com/jinekoloji/kurtaj.html.

[7] Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Merkezi, Yasal Ancak Ulaşılabilir Değil: Türkiyedeki Kamu Hastanelerinde Kürtaj Hizmetleri, khas.edu.tr, Ekim 2016, https://gender.khas.edu.tr/sites/gender.khas.edu.tr/files/inline-files/abortion-turkish-final.pdf.

[8] Funda Çoban, Bir İnsan Hakkı Olarak Güvenli Kürtaja Erişim, Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, Kış 2015, s. 79 – 112, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/222333.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "YENİ AVRUPA PARLAMENTOSU BAŞKANI VE AVRUPA'NIN ÖZGÜRLÜK DEĞERLERİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2022 / 10. Şubat 10. Erişim Kasım 17, 2026. https://avimbulten.org/tr/Yorum/YENI-AVRUPA-PARLAMENTOSU-BASKANI-VE-AVRUPA-NIN-OZGURLUK-DEGERLERI

AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır